

О.В. Яремчук, магістрант, V курс, гр. УФЕБм-1, ФОФ
Т.В. Барановська, к.е.н., доц.
Житомирський державний технологічний університет

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ: АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Проблема управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання загострилася внаслідок підвищення міри невизначеності умов їх функціонування, через сукупний вплив несприятливих соціально-економічних змін, складної політичної ситуації, недосконалість законодавства, високий рівень корумпованості економічних відносин, підвищення напруженості у суспільстві у зв'язку із проведенням антитерористичної операції на сході України.

Фінансово-економічна безпека підприємства є комплексним явищем, в структурі якого прийнято виділяти окремі її види (складові), такі як інтелектуальна, кадрова, інформаційна, правова, силова, техніко-технологічна, екологічна тощо. Такий поділ покликаний забезпечити адресність та ефективність управління, однак, на нашу думку, є достатньо умовним, так як будь-які порушення у стані безпеки за кожною з цих складових, мають економічні наслідки та впливають на фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Управління фінансово-економічною безпекою є цілеспрямованим процесом, покликаним оцінити відповідність фактичного стану економічної системи стану безпеки, можливості підприємства протистояти негативним проявам зовнішніх та внутрішніх загроз, мінімізувати негативні наслідки ризиків та забезпечити приріст економічного потенціалу. Ефективність управління економічною безпекою підприємства вимагає формування системи індикаторів, які дозволять оцінити зміни у його фінансовому стані та відхилення від стану безпеки, а також розробки дієвого методичного інструментарію.

В методичному аспекті перспективним є використання SWOT-аналізу, який дозволить обґрунтувати тактичні та стратегічні рішення в частині економічної безпеки, завдяки поєднанню аналізу внутрішнього та зовнішнього стану підприємства; побудова системи ключових показників ефективності (Key Performance Indicators, KPI), що передбачає визначення стану досягнення стратегічних та тактичних цілей суб'єкта підприємницької діяльності. Окрему увагу слід приділити методиці аналізу безперервності діяльності, що дозволить отримати інформацію про зниження ймовірності продовження діяльності підприємства. Отримання аналітичного підтвердження можливості безперервної діяльності важливе для внутрішньої оцінки безпеки, оскільки, поява сумнівів у зацікавлених осіб спричиняє активізацію зовнішніх загроз – скорочення обсягів поставок сировини і матеріалів, вимоги кредиторів щодо погашення заборгованості, підвищення уваги контролюючих органів, погіршення клімату у колективі тощо. Другим напрямом є застосування цієї методики до діючих та потенційних контрагентів з метою формування стратегії та тактики взаємовідносин.

Формалізацію оцінки стану фінансово-економічної безпеки пропонуємо здійснювати шляхом використання показників комплексного аналізу за напрямками: а) аналіз внутрішнього середовища (аналіз витрат підприємства та собівартості продукції, аналіз ресурсозабезпечення підприємства та ефективності їх використання за всіма видами ресурсів, аналіз ризиків тощо); б) показники фінансового стану, зокрема показники майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності, ймовірності банкрутства та втрати платоспроможності. Важливим при оцінці стану економічної безпеки є встановлення критичних точок (граничних значень), при визначенні яких новостворені підприємства можуть користуватись існуючими середньогалузевими показниками або нормативними, якщо такі передбачені. В подальшому граничні норми вказаних показників коригуються виходячи з особливостей діяльності та вивчення динаміки показників, оскільки саме аналіз зміни показників сигналізує про виникнення загроз для підприємства.

Традиційні показники аналізу господарської діяльності можуть бути покладені в основу розробки інтегрованого показника економічної безпеки, який необхідно розраховувати виходячи зі специфіки діяльності підприємства.